

לקוטי שיחות פרשת פקודי כרך יא

22 הרמב"ן כתב¹² "כי (הקב"ה) אמר לו מתחלה
23 (קודם ז' ימי המילואים) והקמות את המשכן
24 כמשפטו אשר הראית בהר¹³. וכשאמר לו הקב"ה
25 "ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים גו",
26 היינו ש"ביום הראשון תהי' הקמתו לעמדה, הנה
27 ידע כי בעת ימי המילואים יצטרך להקים ולהוריד
28 כו".

29 אמנם מזה שרש"י בפירושו עה"ת אינו מפרש
30 שהכוונה "תקים לעמדה", אינו מוציא את הכתוב
31 מפשוטו - משמע דס"ל דהפירוש של "ביום החדש
32 הראשון גו" תקים את המשכן גו" הוא (לא שביום
33 זה "תהי' הקמתו לעמדה", אלא) כפשוטו שהקמתו
34 בכלל תהי' ביום זה.

35 ולפי"ז הציווי "ביום החדש הראשון גו" תקים
36 את המשכן גו" אינו (ציווי נוסף על הציווי
37 "והקמות את המשכן גו", כפירוש הרמב"ן) אלא
38 גילוי מילתא ופירוש של הציווי "והקמות" - אשר
39 קיומו של ציווי זה יהי' "ביום החדש הראשון
40 באחד לחדש".

41 ומה שהעמיד משה את המשכן לפני ר"ח ניסן,
42 לא נצטווה ע"ז בפירוש, אלא שלמד זאת מזה
43 שנצטווה לחנך את אהרן ובניו בעבודתם, והחינוך
44 בעבודה צ"ל במקום בו תיעשה העבודה בקביעות;
45 ו(בעיקר) למד מן הציווי המפורש שכל ז' ימי
46 המילואים יהיו "פתח אהל מועד גו"¹⁴ - ומזה ידע
47 שצריך להקים את המשכן.

48 ועפ"ז: בשלמא לדעת הרמב"ן, שעל העמדת
49 המשכן בז' ימה"מ הי' ציווי מיוחד, אפ"ל (עכ"פ
50 בדוחק) דגם על זה היתה נתינת כח מהקב"ה, וגם
51 זה נכלל במה "שהוקם מאליו". אמנם לדעת רש"י,
52 שעל הקמתו בז' ימה"מ לא הי' ציווי - מאין הי'
53 בו כח (למרות כובד הקרשים) להעמידו כל ז' ימי
54 המילואים?

1 א. על הפסוק "ויהי בחודש הראשון בשנה
2 השנית באחד לחדש הוקם המשכן"¹ אי' במדרש²
3 והובא בפרש"י³, דמה שנאמר הוקם המשכן, שמזה
4 משמע שהמשכן הוקם מאליו - כי כל ישראל לא
5 היו יכולים להקימו (מחמת כובד הקרשים)⁴, וגם
6 משה לא הי' יכול להעמידו, ואמר לו הקב"ה
7 "עסוק בידך ואתה מראה להעמידו והוא עומד
8 מאליו ואני כותב אליך שאתה הקימתו שנא' ויהי
9 בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם
10 המשכן ומי העמידו משה שנא'⁵ ויקם משה את
11 המשכן".
12 וצלה"ב: להלן במדרש אי'⁶ (וכ"ה בפרש"י)
13 דכל שבעת ימי המילואים (שתחלתם בכ"ג באדר⁸)
14 הי' משה מעמיד את המשכן ומפרקו - והרי לא הי'
15 אדם יכול להקימו (מחמת כובד הקרשים), והאיך
16 הי' משה מעמידו ומפרקו בכל יום?⁹

17 ב. והנה הטעם שהעמיד משה את המשכן בז'
18 ימי המילואים אף שהקב"ה ציווהו "ביום החדש
19 הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל
20 מועד"¹⁰ נתבאר במ"א בארוכה¹¹ דעות רש"י
21 ורמב"ן בזה:

(1) פרשתנו מ, יז.
(2) נתחומא פרשתנו יא.
(3) לט, לג. (בשינויים מלי המדרש).
(4) פרש"י שם (משא"כ בתנחומא). נתבאר בארוכה בשיחת
ש"פ פקודי תשל.
(5) שם מ, יח.
(6) כ"ה בתנחומא תשא לה. במדב"ר פי"ב, טו (ושם מחלוקת
אם הי' מעמידו ומפרקו פעם א' או ב' פעמים או ג' פעמים בכ"י).
ירושלמי יומא פ"א ה"א. תו"כ מכילתא דמילואים פ"א (צו לו).
סדר עולם פ"ז. ספרי נשא פסקא מד. במדב"ר שם ט. פי"ג, ב.
(7) שמיני ט, כג. נשא ז, א.
(8) כמבואר בס"ע, ספרי, במדב"ר ותו"כ שבעה ערה 6. וראה
שבת פז, ב. פרש"י ר"פ שמיני.
ודוחק לומר שבתנחומא שם ס"ל שימי המילואים הותחלו
בר"ח ניסן (כהדעה שהובא בראב"ע כאן (מ, ב) ובר"פ שמיני).
ולפ"ז נפרש ש"ויהי ביום השמיני" הוא שמיני בחדש (ודיקא
נמי, דזה שמשה הי' מעמידו ומפרקו בהו' ימה"מ (ב' או ג'
פעמים בכ"י) למדין מ"תקים הוקם ויקם" הנאמר בהקמתו בר"ח
ניסן), כי בתנחומא שם בסיומו מביא "ואותו היום נטל עשר
עטרות כדאי' בסדר עולם" ובס"ע מפורש שימי המילואים
הותחלו בכ"ג באדר כנ"ל ויום השמיני למילואים הי' אחד בחדש
(ולא שמיני בחדש).
(9) להעיר מקה"ע לירושלמי שם ד"ה העמידו ומשחו ופרקו.
(10) פרשתנו מ, ב.
(11) ראה לקו"ש ח"י ב שיחה א' לפ' שמיני.

(12) פרשתנו שם, וראה פירושו צו ח, ב.

(13) תרומה כו, ל.

(14) תצוה כט, ד. לב. צו ח, לג. לה. וראה רמב"ן פרשתנו